

14. 2005 Washington Genel Kurul Toplantısı

14. AGİT Parlamenter Asamblesi Genel Kurul toplantısı 1-5 Temmuz 2005 tarihleri arasında Washington'da yapılmıştır. Toplantıya AGİTPA Türk Grubu Başkanı AK Parti İstanbul Milletvekili Prof.Dr.Nevzat Yalçıntaş Başkanlığında AK Parti Ankara Milletvekili Doç.Dr.Mustafa Tuna, AK Parti İstanbul Milletvekili Dr.Alaattin Büyükkaya, AK Parti Sakarya Milletvekili Süleyman Gündüz, AK Parti Tokat Milletvekili Dr.Şükrü Ayalan, CHP Ankara Milletvekili Prof.Dr.Yakup Kepenek, CHP İstanbul Milletvekili Algan Hacaloğlu ve CHP Tokat Milletvekili Orhan Ziya Diren'den oluşan bir heyet katılmıştır.

AGİTPA toplantısının bu yılki ana temasını Helsinki Nihai Senedi'nin kabul edilmesinin 30.yılında yeni güvenlik tehditleri oluşturmuştur. AGİTPA'nın "Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler", "Ekonomi, Bilim, Teknoloji ve Çevre" ile "Siyasi İşler ve Güvenlik" Genel Komitelerinde bu konu çerçevesinde üç ayrı karar tasarısı görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

AGİTPA toplantısının açılışında ABD Kongresi Temsilciler Meclisi Başkanı Dennis Hastert, Kongre Helsinki Komisyonu Başkanı Senatör Sam Braunback, ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice birer konuşma yapmışlardır. Dışişleri Bakanı Rice, demokrasi, hukuk devleti ve özgürlüklerin AGİT coğrafyasında güçlendirilmesi için daha fazla gayret gösterilmesi gerektiğini vurgulamış ve bu bağlamda Belarus ve Özbekistan'daki rejimleri eleştirmiştir.

Washington Genel Kurul toplantısı için Genel Komite Raportörleri tarafından hazırlanan üç ayrı rapor ve karar tasarısında ülkemize değinilmemiştir.

GKRY milletvekilleri her üç komitede de söz alarak "Kıbrıs'ın hala işgal altında bulunduğunu, Türkiye'nin uluslar arası hukuku ihlal ettiğini, BM Güvenlik Konseyinin kararlarını dikkate almadığını, "işgal altında bulunan bölgede" mülkiyet haklarının ihlal edildiğinin uluslar arası mahkemelerce de teyit edildiğini" ifade etmişlerdir. Milletvekillerimiz de bu çerçevede Türkiye'nin müdahalesinin hukuki gerekçesi izah etmişler ve GKRY'nin Annan Planını referandumda ret etmek suretiyle uzlaşma yolunda tarihi bir fırsatı geri tepmiş olduğunu vurgulamışlardır.

GKRY milletvekilleri ayrıca, "AGİT'in Akdeniz Boyutu" başlıklı ek karar tasarısında Kıbrıs sorununa dikkat çeken iki değişiklik yapmaya çalışmışlar ancak İngiliz milletvekillerinin desteği ile milletvekillerimiz anılan önerilerin reddedilmesini sağlamışlardır.

Ermenistan milletvekilleri beklentimizin aksine sözde Ermeni Soykırımının 90ncı yıldönümü konusunda bir ek karar tasarısı getirmemiş ve genel komite karar tasarılarına bu konuyu yansıtan değişiklik önerisi vermemişlerdir. Ermeni milletvekilleri sadece genel kurulda konu ile ilgili birer konuşma yapmışlardır.

Ermeni milletvekili Hovhannisyan konuşmasında özetle bu yıl Osmanlı Türkiye'si tarafından Ermenilere karşı yapılan "soykırımın" 90ncı yıldönümün

yaşandığını, AGİTPA'da temsil edilen pek çok ulusal parlamentonun "Ermeni Soykırımını" kabul etmiş olduğunu, Türkiye'nin ise geçmişini tanımadığını ve komşusu Ermenistan ile diplomatik ilişki kurmaktan kaçındığını söylemiştir. Ayrıca Yukarı Karabağ sorununun çözülmesi için Azerbaycan'ın Yukarı Karabağ yönetimini tanıması gerektiğini belirtmiştir.

AGİTPA Türk Grubu üyesi Mustafa Tuna cevaben Türkiye'nin Ermenistan'ın bağımsızlığını tanıyan ilk ülkelerden biri olduğunu, Ermenilerin Türkiye'ye rahatça gelebildiklerini, istanbul-Erivan arasında uçak seferlerinin yapıldığını hatırlatmış sürekli Ermeni iddialarının gündeme getirilmesinin Türkiye-Ermenistan ilişkilerini yardımcı olmadığını, bu konu ile ilgili olarak Sn.Başbakan'ın Ermenistan Cumhurbaşkanı'na ortak bir tarih komisyonu kurulması önerisinde bulunduğunu belirtmiştir.

Genel kurulda ayrıca söz alan Algan Hacaloğlu, AGİT'in Helsinki Nihai belgesinden bu yana bir dizi etkileyici kazanımlar sağladığını, yapılacak çok şeylerin de bulunduğunu örneğin AGİT'in kültürel çoğulcuğa yönelik meydan okumalara karşı yeterince donanımlı olmadığını modern toplumların hoşgörüsüzlük, yabancı düşmanlığı, ırkçılık ve son zamanlarda islam korkusu ile mücadele de yetersiz kaldıklarını söylemiştir.

AGİTPA Yukarı Karabağ özel temsilcisi Göran Lenmarker tarafından hazırlanan "Altın Bir Fırsat:Yukarı Karabağ Konusunda Bazı Fikirler" başlıklı raporun sunumu için bir toplantı düzenlenmiştir. Toplantıda Karabağ sorununun barışçıl çözümü için AGİT bünyesine oluşturulan Minsk Grubunu şimdiye kadar başarısızlığının gerisinde soruna taraf devletlerin maksimalist tutum izlemeleri olduğunu vurgulayan Minsk Grubu Başkan Yardımcısı Elisabeth Ruth, son dönemde sarfedilen çabalar neticesine uzlaşıya yaklaşılmış olduğunu, Temmuz ayı içerisinde eş-başkanların bölgeyi ziyaret edeceklerini, Ağustos'ta devlet başkanlarının Kazan'da biraraya geleceklerini, iki tarafın da kamuoylarını uzlaşıya hazırlamaları gerektiğini, zira halkların birbirinden uzaklaşmış olduklarını söylemiştir.

Prof.Dr.Yalçıntaş'ın önümüzdeki dönem için ümitvar olunup olunmadığına dair sorusuna karşılık da her iki tarafın bir sanal ortamda yaşadığını, Azerilerin zamana elde edecekleri petrol gelirleri neticesinde güçlü ordu kuracaklarına inandıklarını, Ermenilerin ise Yukarı karabağ'ı sonsuza kadar elinde tutabilecekleri kanaatinde olduklarını, oysa İsrail örneğinin işgal durumunun sonsuza kadar devam edemeyeceğini gösterdiğini, önemli olanın liderlerin uzlaşıya hazır davranmaları olduğunu söylemiştir.

Bazı katılımcıların tarafların AB Komşuluk Politikasının yaratacağı dinamizmden de faydalanarak, bölgesel ekonomik işbirliğine girmeleri yolunda yaptıkları tavsiye Azerbaycan tarafından sıcak karşılanmamıştır.

Lenmarker'ın raporunun sunuşu sırasında "Türkiye'nin de Ermenistan'a uyguladığı ablukayı kaldırması ve bu ülke ile ortak sınırını açmasından söz etmesi üzerine Mustafa Tuna, ülkemizin Ermenistan'a karşı abluka uygulamadığını, diplomatik ilişkiler olmamasına rağmen ticari ilişkilerin geliştiğini, sınırın açılması konusunun ise Ermenistan'ın Türkiye'ye karşı olumsuz tutumuna son verip Yukarı Karabağ sorununu barışçı çözüme kavuşturması halinde tarafımızca değerlendirilebileceğini belirtmiştir.

Daimi Komite toplantısındaki AGİTPA Genel sekreter seçimleri, ABD'li Başkan Alcee Hastings destekleyenler ile muhalifleri arasında mücadeleye sahne olmuştur. Neticede Hastings'in desteklediği ABD'li Spencer Oliver yeniden Genel Sekreterliğe seçilmiştir. Grubumuz da adı geçeni desteklemiştir.

Asamble Başkan Yardımcılıklarına ise Uraynalı Oleh Bilorus, Danimarkalı Pia Christmas-Moller ve İsviçreli Barbara Hearing 3 yıllığına seçilmişlerdir.

AGİTPA'nın müteakip Genel Kurul toplantısının 4-9 Temmuz 2006 tarihleri arasında Brüksel'de yapılması kararlaştırılmıştır.

Saygılarımla arz ederim.